

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні вченої ради
філологічного факультету
протокол № 6 від 22.01.2020 р.

ПРОГРАМА

фахового випробування вступників
для здобуття ступеня освіти «Магістр»
за спеціальністю 035 «Філологія»
зі спеціалізації 035.10 «Прикладна лінгвістика»
Освітня програма «Прикладна лінгвістика»

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Важливим завданням фахового випробування постає пошук вступниками взаємозв'язків між різними лінгвістичними курсами й уміння застосовувати набуті знання в різних лінгвістичних курсах при розкритті певного теоретичного, теоретико-прикладного чи суто прикладного питання або в суто практичному аналізі того чи іншого лінгвістичного явища.

Фахове випробування для вступників для здобуття СО «Магістр» охоплює всі розділи курсу сучасної української літературної мови та блок з прикладної лінгвістики.

Матеріал програми розподілено за такими розділами: «Українська мова» (Фонетика. Лексикологія. Словотвір, морфеміка, морфологія. Синтаксис. Стилїстика і культура мовлення. Діалектологія. Історична граматика) та «Прикладна лінгвістика» (Вступ до прикладної лінгвістики. Прикладна фонетика. Прикладна морфологія. Прикладний синтаксис. Лексикографія. Автоматичне опрацювання природного мовлення. Теорія і практика перекладу. Комп'ютерна лінгвістика. Квантитативна лінгвістика. Дискурсологія).

Методика проведення фахового випробування передбачає оцінювання рівня умінь вступників розкривати ті чи інші теоретичні постулати, простежувати аналізоване мовне явище в його системно-структурному вимірі. При розкритті питань претендентові слід оперувати знаннями основних та факультативних методик створення лінгвістичних баз даних, їх внутрішнього структурування, уміти аналізувати ті чи інші ідеї, розкривати певні гіпотези і концепції. Ці питання орієнтовані на перевірку системи знань вступника та його уміння чітко будувати свою відповідь із використанням належної кількості фактів й аргументів, оперуванням відповідним ілюстративним матеріалом для доведення свого аргументу.

ПРОГРАМА

фахового випробування вступників
для здобуття ступеня освіти «Магістр»
за спеціальністю 035 «Філологія»
зі спеціалізації 035.10 «Прикладна лінгвістика»
Освітня програма «Прикладна лінгвістика»

ФОНЕТИКА

- Звуки мовлення і звуки мови. Поняття фонем. Основні функції фонем. Варіанти фонем. Нейтралізація фонем.
- Голосні фонем, їх склад. Питання про кількість голосних фонем української мови в дослідженнях українських вчених. Диференційні ознаки голосних фонем. Система голосних фонем.
- Приголосні фонем, їх склад. Питання про кількість приголосних фонем в українській мові. Диференційні ознаки приголосних фонем. Система приголосних фонем.
- Видозміни приголосних фонем: асиміляція, спрощення, дисиміляція.
- Чергування голосних фонем: <о>, <е> з фонетичним нулем; <о>, <е> з <і>; <е> з <о> після шиплячих та <й>.
- Чергування приголосних фонем: <г>, <к>, <х> - <ж>, <ч>, <ш>; <г>, <к>, <х> - <з'>, <ц'>, <с'>; зубних з ясенними; однієї фонем з сполученням двох.
- Склад як одиниця фонетики. Основні теорії складу (сонорна, експіраторна, м'язового напруження). Структура складу і його компоненти. Типи складів: прикриті, напівприкриті та неприкриті; відкриті, закриті та напівзакриті. Складоподіл в українській мові.
- Словесний наголос, його функції. Місце наголосу в слові в українській мові. Рухомий і нерухомий наголос при словозміні і словотворенні.
- Орфоепічні норми в системі голосних і приголосних. Кодифікація орфоепічних норм.
- Орфографія. Розділи української орфографії. Принципи української орфографії: фонетичний, морфологічний, традиційний, диференційний.

ЛЕКСИКОЛОГІЯ

- Лексичне значення слова. Структура лексичного значення: архісеми, диференційні семи, конотативні семи.
- Полісемія слова. Семантична структура полісемічного слова. Ієрархія значень і типи полісемії в українській мові.
- Метафора й метонімія як способи семантичної деривації. Види метафор. Продуктивні моделі метонімічних перенесень. Синекдоха як різновид метонімії.
- Лексичні омоніми, їх типи. Відмежування лексичних омонімів від випадків відносної омонімії. Проблема розмежування омонімії й полісемії.
- Лексичні синоніми. Абсолютна синонімія. Типи синонімів за характером відмінностей. Синонімічний ряд і його домінанта. Поняття про квазісиноніми. Словники синонімів.
- Лексичні антоніми. Структурні й семантичні типи антонімів. Поняття про енантіосемію. Стилістичні прийоми, побудовані на антонімії. Словники антонімів.
- Лексичні пласти української лексики за походженням. Питома українська лексика, її ознаки. Лексичні запозичення. Освоєння запозичених слів. Етимологічні словники. Словники іншомовних слів.
- Стилістична диференціація лексики української мови. Стилістично нейтральна лексика. Розмовна лексика, її види. Книжна лексика, її види.
- Динамічні потенції лексико-семантичної системи мови. Активна лексика. Застаріла лексика, її види. Неологізми, їх види. Оказіоналізми.
- Фразеологізм як одиниця мови (визначення, ознаки). Питання про обсяг фразеології. Семантичні типи фразеологізмів. Системні відношення у сфері фразеології. Фразеологічні словники української мови.

МОРФЕМІКА. СЛОВОТВІР. МОРФОЛОГІЯ

- Способи словотвору і структурні класи слів.
- Поняття морфем. Історичний характер морфемної структури слова.
- Морфологія як учення про граматичні форми слова і граматичні категорії.
- Питання про частини мови та їх класифікацію в мовознавчій літературі.
- Граматичні категорії іменника.

- Відміни іменників та їх історичне формування.
- Питання про місце числівників у системі частин мови.
- Місце займенника в системі частин мови. Особливості граматичних категорій займенника.
- Форми дієслова. Власне дієслівні граматичні категорії.
- Питання про частиномовний статус службових слів.

СИНТАКСИС

- Типологія синтаксичних зв'язків.
- Сучасна українська синтаксична класиологія.
- Формально-граматичний аспект речення. Типологія головних членів речення.
- Традиційне та нове вчення про другорядні члени речення.
- Проблема односкладного речення в сучасній українській мові.
- Семантика речення. Семантичні ролі.
- Поняття про синтаксичне ускладнення простого речення. Семантична складність речення і формальне ускладнення простого речення.
  - Синтаксис складного речення. Визначальні структурно-семантичні ознаки складного речення в сучасній українській мові. Змістова та інтонаційна єдність частин складного речення. Засоби зв'язку частин складного речення.
  - Поняття про складносурядне речення, його структура та місце в системі мови. Засоби організації складносурядних речень як цілісної структури.
  - Поняття про складнопідрядне речення. Етапи становлення та еволюція поглядів. Основні класифікації складнопідрядних речень в українській мові.
    - Текст. Граматичні категорії тексту. Текст, контекст і текстуалітет. Функції тексту.

СТИЛІСТИКА І КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ

- Стилiстичні конотації. Загальна характеристика.
- Функціонально-стильові та емоційно-експресивні значення фразеологічних одиниць.
- Функціонально-стильові та емоційно-експресивні значення лексичних одиниць.
- Стилiстичні конотації словотвірних засобів.
- Загальна характеристика стилів української мови.
- Поняття норми, нормалізації, кодифікації. Пуризм.
- Загальна характеристика комунікативних якостей мовлення.

ДІАЛЕКТОЛОГІЯ

- Основні напрями діалектологічних досліджень (теоретичний, лінгвогеографічний, лексикографічний).
  - Діалектні групи і говори української мови. Характеристика найважливіших мовних ознак.
  - Українська діалектна лексика.

ІСТОРИЧНА ГРАМАТИКА

- Періодизація історії української мови. Джерела історичного вивчення української мови.
- Фонетико-фонологічна система староукраїнської (давньоукраїнської, старокиївської) мови кінця IX століття. Основні зміни звукової системи в X – першій половині XI століття.
  - Занепад редукованих, його фонетичні і морфологічні наслідки.
  - Розвиток словотвірної системи української мови.
  - Історія українського вокалізму.
  - Історія українського консонантизму.
  - Історія іменникового відмінювання.
  - Історія займенників.
  - Історія прикметників.
  - Формування числівників як частини мови.
  - Класифікація дієслів. Історія видо-часової системи.
  - Розвиток синтаксичного ладу.
  - Діалектне членування мови періоду Київської Русі. Діалекти України. Утворення української, російської та білоруської мов.

ВСТУП ДО ПРИКЛАДНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

- Підходи до кваліфікації прикладної лінгвістики.
- Галузі прикладної лінгвістики.
- Комп'ютерна лінгвістика як науковий напрям. Об'єкт і предмет комп'ютерної лінгвістики.
- Поняття інформації. Основні концепції інформації.
- Поняття лінгвістичної моделі. Вимоги до побудови.
- Поняття алгоритму, лінгвістичний алгоритм.
- Загальна характеристика ПроЛінгОфіс для WINDOWS.
- Зовнішня і внутрішня формалізація мовної інформації.
- Поняття «знання». Властивості знань за Д.А. Поспеловим.
- Поняття «дані». Типи операцій з даними.
- Типи корпусів текстів, їхні можливості та використання в лінгвістичних дослідженнях.

ПРИКЛАДНА ФОНЕТИКА

- Акустичні властивості звуків.
- Принципи і властивості цифрового звука.
- Моделювання фонетичних об'єктів. Типи моделей.
- Методи автоматичного розпізнавання мовлення.
- Механічні синтезатори мовлення.
- Електричні синтезатори мовлення.
- Лінгвістичний етап синтезу систем Text – to – speech.

ПРИКЛАДНА МОРФОЛОГІЯ

- Завдання і напрямки прикладної морфології.
- Автоматичний морфологічний аналіз зі словником основ.
- Автоматичний морфологічний аналіз зі словником словоформ.
- Автоматичний морфологічний аналіз на основі квазіфлексій.
- Етапи автоматичного морфологічного аналізу. Система Г.Г. Белоногова.

ПРИКЛАДНИЙ СИНТАКСИС

- Основні підходи до аналізу синтаксичних структур.
- Поняття парсингу.
- Погляди Люсьєна Теньєра на структуру речення.
- Принципи і правила побудови дерева залежностей.
- Аналіз речення за безпосередніми складниками.

ПРИКЛАДНА ЛІНГВІСТИКА: ЛЕКСИКОГРАФІЯ

- Інтегрована лексикографічна система "Словники України".
- ПроЛінгОфіс – склад, особливості роботи та налаштування системи.
- Типи комп'ютерних словників. Робота з системою ABBYY Lingvo.
- Укладання комп'ютерної версії словника у форматі DSL.
- База даних MS ACCESS як основа комп'ютерного словника.

АВТОМАТИЧНЕ ОПРАЦЮВАННЯ ПРИРОДНОГО МОВЛЕННЯ

- Завдання і напрямки автоматичного опрацювання природного мовлення.
- Механізми розпізнавання мовлення: метод динамічного програмування, ланцюгів Маркова, нейроподібних мереж.
- Параметри фонетичного аналізу: нулі інтенсивності, енергетичні параметри, основна частота звучання, формантні частоти й траєкторії.
- Основні підходи до синтезу мовлення. Моделі і системи.

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ

- Перекладознавство як наука. Галузі перекладознавства.
- Типи перекладу.
- Трансформаційний та інтерпретаційний підходи до перекладу.
- Проблема еквівалентності лексичних одиниць.
- Способи перекладу лексичних одиниць.
- Способи перекладу фразеологічних одиниць.
- Граматичний рівень перекладу (морфологічні особливості).
- Граматичний рівень перекладу (синтаксичні особливості).
- Машинний переклад. Типи систем машинного перекладу.
- Типові помилки машинного перекладу, їх причини.

КОМП'ЮТЕРНА ЛІНГВІСТИКА

- Завдання і напрямки комп'ютерної лінгвістики.
- Автоматичне розпізнавання тексту. Робота з ABBYY FineReader.
- Автоматичне реферування тексту: принципи, методи, програмні продукти.
- Методи опису формальних мов. Регулярні вирази.
- Таргетинг й автоматичне визначення тематики тексту.

КВАНТИТАТИВНА ЛІНГВІСТИКА

- Квантитативна лінгвістика і математична лінгвістика.
- Квантитативні методи.
- Лінгвоквантитативні дослідження в Україні.
- Вибірка. Типи вибірок.
- Індекс. Типи індексів.
- Коефіцієнт. Типи коефіцієнтів.
- Частота. Полігон частоти. Способи репрезентації квантитативних досліджень.
- Квантитативні методи дослідження у фонетиці, словотворі, лексиці, синтаксисі, стилістиці.
- Частотні словники та їх використання.
- Квантитативні методи дослідження у соціолінгвістиці та психолінгвістиці.

ДИСКУРСОЛОГІЯ

- Дискурс і гіпертекст.
- Дискурс як процес орієнтованого відображення світу.
- Ігровий чинник у мові.
- Міжрангова спільність операторів дискурсу.
- Самовідображення мовця-суб'єкта в дискурсі.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

- Авксентьев, Л. Г. Сучасна українська мова: фразеологія [Текст] / Л.Г. Авксентьев. – Харків : Вища школа, 1983. – 137 с.
- Анисимов, А. В. Компьютерная лингвистика для всех : Мифы. Алгоритмы. Язык [Текст] / А.В. Анисимов. – К. : Наукова думка, 1991. – 208 с.
- Бабич, Н. Д. Основи культури мовлення [Текст] / Н.Д. Бабич. – Львів : Світ, 1990. – 232 с.
- Бабич, Н.Д. Практична стилістика і культура української мови [Текст] / Н.Д. Бабич. – Львів : Світ, 2003.
- Баранов, А. Н. Введение в прикладную лингвистику : Учеб. пособие [Текст] / А.Н. Баранов. – М. : Едиториал УРСС, 2003. – 360 с.
- Бевзенко, С. П. Українська діалектологія: Збірник вправ і завдань [Текст] / С.П. Бевзенко. – К. : Вища школа, 1980. – 246 с.
- Безпояско, О. К. Граматика української мови [Текст] / О.К. Безпояско, К.Г. Городенська. – К. : Либідь, 1993. – 336 с.
- Белоногов, Г. Г., Новоселов, А. П. Автоматизация процессов накопления, поиска и обобщения информации [Текст] / Г.Г. Белоногов, А.П. Новоселов. – М. : Наука, 1979. – 256 с.
- Беляев, О. М. Сучасний урок української мови [Текст] / О.М. Беляев. – К. : Радянська школа, 1981, – 176с.
- Беляев, О. М. Методика вивчення української мови в школі [Текст] / О.М. Беляев, В.Я. Мельничайко, М.І. Пентилюк, Г.Р. Передрій, Л.П. Рожило. – К. : Радянська школа, 1987. – 246 с.
- Булаховський, Л. А. Деякі особливості українського консонантизму [Текст] / Л.А. Булаховський // Вибрані праці в 5-ти томах. – Т.2. – К. : Наукова думка, 1981. – С. 262-271.
- Винницький, В. М. Наголос в сучасній українській мові [Текст] / В.М. Винницький. – К.: Радянська шк., 1984. – 160 с.
- Вихованець І. Р. Граматика української мови. Синтаксис: Підручник [Текст] / І.Р. Вихованець. – К.: Либідь, 1993. – 368 с.
- Вихованець, І. Р. Нариси з функціонального синтаксису української мови [Текст] / І.Р. Вихованець. – К. : Наук. думка, 1992. – 224 с.
- Вихованець, І. Р. Частина мови у семантико-граматичному аспекті [Текст] / І.Р. Вихованець. – К. : Наук. думка, 1988. – 256 с.
- Вихованець, І. Р. Теоретична морфологія української мови [Текст] / І.Р. Вихованець, К.Г. Городенська. – К.: Пульсари, 2004. – 398 с.
- Вінцюк Т. Автоматичний озвучувач українських текстів на основі фонемно-трифонної моделі з використанням природного мовного сигналу [Текст] / Т. Вінцюк // Праці 6-ї Всеукраїнської міжнародної конференції “Оброблення сигналів і зображень та розпізнавання образів” – УкрОбраз’2002.. – К. : [s.p.], 2002. – С. 79–84.
- Волошин, В. Г. Комп’ютерна лінгвістика [Текст] / В. Г. Волошин : Навчальний посібник. – Суми : ВТД "Університетська книга", 2004. – 382 с.
- Гончаренко, С. У. Український педагогічний словник [Текст] / С.У. Гончаренко. – К. : Либіль, 1997. – 376с.
- Горецький, С. Й. Історія української лексикографії [Текст] / С. Й. Горецький. – К. : Акад. наук УРСР, 1963. – 224 с.
- Грищенко, А. П. Сучасна українська літературна мова [Текст] / А.П. Грищенко, Л.І. Мацько, М.Я. Плющ. – К. : Вища школа, 1997. – С.11-97, 98-253.
- Грязнухіна, Т. О. Система автоматичного морфологічного аналізу українського наукового тексту [BookSection] // Проблеми українізації комп’ютерів. – К. : [s.p.], 1993. – С. 42-46.
- Данилюк, І. Г. Прикладна морфологія : Навч. посібник [Текст] / І.Г. Данилюк. – Донецьк : ДонНУ, 2010. – 216 с.
- Данилюк, І. Г. Синтез мовлення в компютерних системах [Текст] / І.Г. Данилюк // Лінгвістичні студії: Зб. наук. праць. Випуск 18 / Укл.: Анатолій Загнітко (наук. ред.) та ін. – Донецьк : ДонНУ, 2009. – С. 236-240.
- Данилюк, І. Г. Сучасні методи розпізнавання мовлення [Текст] / І.Г. Данилюк // Мовознавчий вісник: Зб. наук. пр. / МОН України. Черкаський нац. ун-т ім. Б. Хмельницького. – Черкаси : [автор невідомий], 2009 р. – Вип. 9. – С. 15-21.
- Данилюк, І. Г. Технологія автоматичного визначення тематики тексту [Текст] / І.Г. Данилюк // Лінгвістичні студії: Зб. наук. праць. Випуск 17 / Укл.: Анатолій Загнітко (наук. ред.) та ін. – Донецьк : ДонНУ, 2008. – С. 290-293.
- Дарчук, Н. П. Комп’ютерна лінгвістика [Текст] / Н.П. Дарчук. – К. : Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2008. – 351 с.
- Дзедзелівський, Й. О. Конспект лекцій з курсу української діалектології [Текст] / Й.О. Дзедзелівський. – Ужгород : Вид-во УДУ, 1966. – 98 с.

- Дзера, О. Англійська й українська лексикографія (коротка теорія та історія) [Текст] / О. Дзера. – Л. : Вид. центр ЛНУ ім. І.Франка, 2004. – 169 с.
- Дубічинський, В. В. Українська лексикографія : історія, сучасність та комп'ютерні технології [Текст] / В. В. Дубічинський : Навч. посібник / Національний технічний ун-т "Харківський політехнічний ін-т". – Х. : НТУ "ХПІ", 2004. – 164 с.
- Єрмоленко, С. Я. Нариси з української словесності: Стилістика та культура мови [Текст] / С.Я. Єрмоленко. – К. : Довіра, 1999, – 432 с.
- Жилко, Ф. Т. Нариси з діалектології української мови [Текст] / Ф.Т. Жилко. – К. : Радянська школа, 1966. – 307 с.
- Жовтобрюх, М. А. Курс сучасної української літературної мови [Текст] / М.А. Жовтобрюх, Б.М. Кулик. – К. : Вища школа, 1972.
- Загнітко, А. П. Теоретична граматики української мови : Синтаксис : Монографія [Текст] / А.П. Загнітко. – Донецьк : ДонНУ, 2001. – 662 с.
- Загнітко, А. П. Теоретична граматики української мови [Текст] / А.П. Загнітко. – Донецьк : ДонДУ, 1996. – 437 с.
- Загнітко, А. П. Теорія сучасного синтаксису [Текст] / А. П. Загнітко. – Донецьк : ДонНУ, 2006. – 378 с.
- Залеський, А. М. Вокалізм південно-західних говорів української мови [Текст] / А.М. Залеський. – К. : Наук. думка, 1973. – 156 с.
- Зубов, А. В., Зубова, И.И. Информационный технологии в лингвистике [Текст] / А. В. Зубов, И. И. Зубова. – М. : Академия, 2004. – 208 с.
- Іваницька, Н. Л. Двоскладне речення в українській мові [Текст] / Н.Л. Іваницька. – К. : Вища шк., 1986. – 168 с.
- Історія української мови: Морфологія / С.П. Бевзенко, А.П. Грищенко, Т.Б. Лукінова та ін. – К. : Наукова думка, 1978.
- Історія української мови: Фонетика / М.А. Жовтобрюх, В.М. Русанівський, В.Г. Скляренко. – К. : Наукова думка, 1979.
- Караман, С. О. Методика навчання української мови в гімназії [Текст] / С.О. Караман. – К. : Ленвіт, 2000.
- Каранська, М. У. Синтаксис сучасної української літературної мови [Текст] / М.У. Каранська. – К. : Либідь. 1992. – 312 с.
- Карпіловська, Є. А. Вступ до комп'ютерної лінгвістики [Текст] / Є. А. Карпіловська. – Донецьк : Юго-Восток, 2003. – 184 с.
- Клименко, Н. Ф. Основи морфеміки сучасної української мови [Текст] / Н.Ф. Клименко. – К. : ІЗМН, 1998. – 182 с.
- Кобилянський, Б. В. Діалект і літературна мова [Текст] / Б.В. Кобилянський. – К. : Радянська школа, 1960. – 402 с.
- Коваль, А. П. Практична стилістика сучасної української мови [Текст] / А.П. Коваль. – К. : Вища школа, 1987. – 352 с.
- Коструба, П. П. Фонетика сучасної української літературної мови [Текст] / П.П. Коструба. – Ч.1. – Львів, 1963. – 100 с.
- Кочан, І. Українські лінгводидакти крізь призму часу: словник-довідник [Текст] / І. Кочан, Н. Захлюпана. – Львів: ПАІС, 2009. – 168с.
- Курс сучасної української літературної мови / За ред. Л. А. Булаховського. – К. : Рад. шк., 1951. – Т. 2: Синтаксис. – 465 с.
- Левицький, В.В. Квантитативные методы в лингвистике [Текст] / В. В. Левицький. – Вінниця : Новая книга, 2007. – 264 с.
- Леонт'єва, Н. Н. Автоматическое понимание текстов : системы, модели, ресурсы [Текст] / Н.Н. Леонт'єва. – М. : Издательский центр "Академия", 2006. – 304 с.
- Лисиченко, Л. А. Лексикологія сучасної української мови: Семантична структура слова [Текст] / Л.А. Лисиченко. – Харків : Вища школа, 1977. – 114 с.
- Лукач, С. П. Бесіда на уроках мови [Текст] / С.П. Лукач. – К. : Радянська школа, 1990. – 112с.
- Марчук, Ю. Н. Комп'ютерна лінгвістика : учебное пособие [Текст] / Ю.Н. Марчук. – М. : АСТ, Восток, 2007. – 317 с.
- Марчук, Ю.Н. Основы компьютерной лингвистики [Текст] / Ю. Н. Марчук. – М. : Народный учитель, 2000. – 226 с.
- Мацько, Л.І. Стилістика української мови [Текст] / Л.І. Мацько, О.М. Сидоренко, О.М. Мацько. – К. : Вища школа, 2003.
- Методика навчання рідної мови в середніх навчальних закладах / За ред. М.І. Пентиліук. – К. : Ленвіт, 2000. – 264 с.

- Методика навчання української мови в середніх освітніх закладах / За ред. М.І. Пентилюк. – К. : Ленвіт, 2004. – 400с.
- Наумчук, М. М. Словник-довідник основних термінів і понять з методики української мови [Текст] / М.М. Наумчук. – Тернопіль : Астон, 2008 – 132 с.
- Олійник, І. С. Методика викладання української мови в середній школі [Текст] / І.С. Олійник, В.К. Іваненко, Л.П. Рожило, О.С. Скорик. – К. : Вища школа, 1989. – 308 с.
- Остапенко, Н. М. Технологія сучасного уроку рідної мови: навч. посіб. [Текст] / Н.М. Остапенко, Т.В. Симоненко, В.М. Руденко. – К. : ВЦ «Академія», 2011 – 248 с.
- Партико, З. В. Прикладна і комп'ютерна лінгвістика : Вступ до спеціальності : Навчальний посібник [Текст] / З.В. Партико. – Львів : Афіша, 2008. – 224 с.
- Пентилюк, М. І. Методика навчання української мови у таблицях і схемах [Текст] / М.І. Пентилюк, Т.Г. Окуневич. – К. : Ленвіт, 2006.
- Пентилюк, М. І. Сучасний урок української мови [Текст] / М.І. Пентилюк, Т.Г. Окуневич. – Харків : Основа, 2007. – 176с.
- Пентилюк, М. Ф. Культура мови і стилістика [Текст] / М.Ф. Пентилюк. – К. : Вежа, 1994. – 240 с.
- Перебийніс, В. І. Традиційна та комп'ютерна лексикографія : Навч. посібник [Текст] / В.І. Перебийніс, В.М. Сорочкін. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2009. – 218 с.
- Пешак, М.М. Нариси з комп'ютерної лінгвістики [Текст] / М. М. Пешак/ НАН України ; Український мовно-інформаційний фонд. – Ужгород : Закарпаття, 1999. – 199 с.
- Півторак, Г. П. Формування і діалектна диференціація давньоруської мови [Текст] / Г.П. Півторак. – К. : Наукова думка, 1988.
- Плиско, К. М. Принципи, методи і форми навчання української мови [Текст] / К.М. Плиско. – Харків : Основа, 1995. – 240 с.
- Потапова, Р. К. Новые информационные технологии и лингвистика: Учебное пособие [Текст] / Р.К. Потапова. – М. : Едиториал УРСС, 2004. – 320 с.
- Практикум з методики навчання української мови в загальноосвітніх закладах [Текст] / За ред. М.І. Пентилюк. – К. : Ленвіт, 2003, – 302 с.
- Путіліна, О.Л. Прикладний синтаксис. Навчально-методичний посібник із курсу «Прикладний синтаксис» для студентів спеціальності 6.020303 «Прикладна лінгвістика» [Текст] / О. Л. Путіліна / За ред. А.П. Загнітка. – Донецьк : ДонНУ, 2011. – 62 с.
- Самійленко, С. П. Нариси з історичної морфології української мови [Текст] / С.П. Самійленко. – Ч. 1. – К. : Радянська школа, 1964; Ч. 2. – К. : Вища школа, 1970.
- Скрипник, Л. Г. Фразеологія української мови [Текст] / Л.Г. Скрипник. – К. : Наук. думка, 1973. – 248 с.
- Слинько, І. І., Гуйванюк Н. В., Кобилянська М. Ф. Синтаксис сучасної української мови. Проблемні питання: Навч. Посібник [Текст] / І.І. Слинько, Н.В. Гуйванюк, М.Ф. Кобилянська. – К.: Вища шк., 1994. – 670 с.
- Словник-довідник з української лінгводидактики [Текст] / За ред. М.І. Пентилюк. – К. : Ленвіт, 2003. – 149с.
- Словотвір сучасної української літературної мови [Текст] / Відп. ред. М. А. Жовтобрюх. – К. : Наук. думка, 1979. – 406 с.
- Сучасна українська літературна мова. Лексика і фразеологія [Текст] / Ред. І. К. Білодід. – К. : Наукова думка, 1973. – 438 с.
- Сучасна українська літературна мова. Морфологія [Текст] / Ред. І. К. Білодід. – К. : Наукова думка, 1969. – 583 с.
- Сучасна українська літературна мова. Фонетика [Текст] / Ред. І. К. Білодід. – К. : Наукова думка, 1969. – 436 с.
- Тараненко, О. О. Новий словник української (концепція і принципи укладання словника) [Текст] / О. О. Тараненко. – Київ-Кам'янець-Подільський, 1996. – 171 с.
- Теньєр, Л. Основы структурного синтаксиса [Текст] / Л. Теньєр : Перевод с франц. – М. : Прогресс, 1988. – 656 с.
- Тестелец, Я.Г. Введение в общий синтаксис [Текст] / Я. Г. Тестелец. – М. : Российский гос. гуман. ун-т, 2001. – 800 с.
- Тоцька, Н. І. Сучасна літературна українська мова: Фонетика, орфоєпія, графіка, орфографія [Текст] / Н.І. Тоцька. – К. : Вища школа, 1981.
- Українська мова. Енциклопедія [Текст] / Ред. В. М. Русанівський, О. О. Тараненко та ін. – К. : Укр. енциклопедія, 2000. – 752 с.
- Чабаненко, В.А. Основи мовної експресії [Текст] / В.А. Чабаненко. – К. : Вища школа, 1984. – 167 с.
- Чабаненко, В.А. Стилїстика експресивних засобів української мови [Текст] / В.А. Чабаненко. – Запоріжжя, 2002. – 351 с.

Черницький, В.Б. Комп'ютерна лексикографія [Текст] / В. Б. Черницький : Навч. посіб. – Миколаїв : НУК, 2004. – 81 с.

Шульжук, К. Ф. Складні багатокomпонентні речення в українській мові [Текст] / К.Ф. Шульжук. – К. : Вища шк., 1986. – 183 с.